

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра Фінансового менеджменту та фондового ринку

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
за магістерською програмою професійного спрямування
Фінансовий та страховий менеджмент

**на тему: «Інноваційна діяльність підприємства та її фінансове
забезпечення»»**

Виконавець:

студентка факультету **ФБС**
Бесараб Анна Олександрівна

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент
Іоргачова Марія Іванівна

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми В умовах глобалізації перед країною постає завдання переходу до економічного зростання через інновації. Без впровадження інноваційної системи неможливо сформувати ефективну структуру економіки та забезпечити її високу конкурентоспроможність. Вирішення даної проблеми залежить від ступеня активізації інноваційної діяльності підприємств, який безпосередньо залежить від ступеня її фінансового забезпечення. Фінансування інноваційної діяльності призводить до створення продукції з високою доданою вартістю, що користується попитом у споживачів, та отримання переваг від глобалізації світової економіки. Інновації формують ринки, трансформують економіку, стимулюють поступові зміни в якості державних послуг і є незамінним для досягнення головних цілей зеленого та цифрового переходу. Тому особливо важливо в рамках зростання інноваційного спрямування економіки стимулювати інноваційну діяльність на підприємствах, створюючи сприятливі умови для розвитку. Для цього необхідно правильно та системно формувати джерела фінансування інноваційного розвитку підприємств. З іншого боку, важливо визначити напрями та умови використання цих коштів у ході інноваційного процесу, оскільки своєчасне призупинення або припинення проекту значно зменшить можливі втрати.

Мета дослідження є на основі узагальнення теоретичних напрацювань у сфері фінансового забезпечення інноваційної діяльності компанії розробити заходи, спрямовані на подолання проблем управління інноваційним розвитком «Kernel Holding S.A.».

Завдання дослідження:

- розкрити економічну сутність понять «інновація» та «інноваційна діяльність підприємства»;
- охарактеризувати структуру фінансового забезпечення інноваційної діяльності підприємства»;
- дослідити методологічні основи оцінки інноваційної діяльності підприємства»;
- проаналізувати фінансовий стан «Kernel Holding S.A.»;
- оцінити інноваційну складову та її вплив на конкурентоспроможність та фінансову стійкість «Kernel Holding S.A.»;
- надати характеристику стану фінансового забезпечення інноваційної діяльності «Kernel Holding S.A.»;
- визначити пріоритетні напрями вдосконалення фінансового забезпечення інновацій»;
- обґрунтувати план заходів щодо подолання проблем управління інноваційним розвитком «Kernel Holding S.A.»;
- запропонувати рекомендації щодо підтримки інноваційної діяльності підприємства «Kernel Holding S.A.».

Об'єкт дослідження є процес фінансового забезпечення інноваційної діяльності підприємства.

Предметом дослідження виступають теоретичні та методичні засади щодо фінансового забезпечення інноваційної діяльності «Kernel Holding S.A.».

Методи дослідження. У процесі написання магістерської роботи використовувались загальнонаукові та спеціальні методи дослідження. Методи аналізу і синтезу, дедукції та індукції використовувались для дослідження теоретичних аспектів. При визначенні класифікації теорії інновацій був застосований метод групування та узагальнення. Загальний аналіз фінансового стану компанії супроводжувався графічно-табличними методами. Методи статистичного аналізу використовується в оцінці фінансового забезпечення інноваційної діяльності компанії. Економіко-математичне моделювання використовується при аналізі впливу факторів інноваційної діяльності на ринкову капіталізацію компанії. SWOT-аналіз був застосований задля обґрунтування плану заходів покращення інноваційної діяльності компанії.

Інформаційною базою дослідження є періодичні видання, аналітичні матеріали, підручники, посібники, електронні журнали, монографії, наукові публікації, електронні бази даних, ресурси глобальної мережі Internet та фінансова звітність компанії «Kernel» за 2017-2021 роки.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (51 найменувань) та 1-ого додатку. Загальний обсяг роботи становить 90 сторінок. Основний зміст викладено на 73 сторінках. Робота містить 22 таблиці, 8 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано тези: Бесараб А.О., Іоргачова М.І. Фінансове забезпечення інноваційної діяльності підприємств в Україні. *Інноваційний розвиток та відтворення суспільного капіталу*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. молодих вчених «Глокалізаційні аспекти інноваційного розвитку економіки». 2022.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні засади інноваційної діяльності підприємства та її фінансове забезпечення»** розглянуто економічну сутність понять «інновація» та «інноваційна діяльність», визначено структуру фінансового забезпечення інноваційної діяльності підприємства та розглянуто методологічні основи оцінки інноваційної діяльності підприємства.

У другому розділі **«Аналіз організації інноваційної діяльності та її фінансове забезпечення на прикладі «Kernel Holding S.A.»** проаналізовано фінансовий стан компанії, оцінка інноваційної складової та її вплив на конкурентоспроможність та досліджено стан фінансового забезпечення інноваційної діяльності «Kernel Holding S.A.».

У третьому розділі **«Шляхи вдосконалення фінансового забезпечення інноваційної діяльності»** визначено пріоритетні напрямки вдосконалення фінансового забезпечення інновацій, обґрунтовано план заходів щодо

подолання проблем управління інноваційним розвитком та надано рекомендації щодо підтримки інноваційної діяльності підприємства «Kernel Holding S.A.».

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Розкрито економічну сутність понять «інновація» та «інноваційна діяльність підприємства». Інновація є використанням результатів наукових досліджень і розробок у вигляді нових технологій, продуктів, послуг, економічних, соціальних, організаційних, технічних рішень на вдосконалення процесу виробничого, комерційного, адміністративного, фінансового та промислового характеру у всіх сферах життя суспільства. Було складено класифікацію теорій інновацій відповідно до розподілу на класичну теорію та альтернативну. Розглянуто визначення «інноваційної діяльності» різними авторами, а також систематизовано фактори впливу на інноваційну діяльність за зовнішніми та внутрішніми ознаками.

2. Охарактеризовано структуру фінансового забезпечення інноваційної діяльності підприємства та її складові, що включають систему (джерела, способи, форми, інструменти) та організаційні структури інституціональної підтримки. До того ж, розглянуто переваги та недоліки кожного виду фінансування. Власні кошти – є найбільш розповсюдженим видом фінансування інноваційної діяльності, однак і дуже дорогим та не завжди доступним. Державне фінансування ускладнюється складною процедурою його отримання та обмеженістю використання, а перевагою є безоплатна основа та найтриваліший строк використання з усіх можливих. Використання боргових коштів створюють зобов'язання періодичних платежів, однак не залежить від розміру підприємства та наявності гнучких варіантів погашень. До того ж, були розглянуті специфічні варіанти фінансового забезпечення як бізнес-ангели, крайндфаундингофі платформи та венчурне інвестування. Виявлено, що підприємства частіше за все використовують змішане фінансування інноваційної діяльності.

3. Досліджено методологічні основи оцінки інноваційної діяльності підприємства: інноваційність продукту, коефіцієнт інновацій, ступінь інноваційності, інноваційне портфоліо. Оцінити результати інноваційної діяльності можна за допомогою наступних показників: ріст доходів у результаті впровадження нових продуктів та послуг; задоволеність клієнтами новими продуктами/послугами; витрати на НДДКР у відсотках до обсягу продажів; коефіцієнт рентабельності інвестицій у нові продукти/послуги; кількість проектів у сфері НДДКР; чиста додана вартість, створена за рахунок всього портфеля нових продуктів чи послуг. Для фінансової оцінки інноваційної діяльності використовується загальновідомі показники як ROI, NPV, PI, IRR.

4. Проаналізовано загальний фінансовий стан «Kernel Holding S.A.», що є провідним лідером аграрної промисловості в Україні та провадить свою діяльність у наступних сегментах: сегмент переробки олійних культур, сегмент

інфраструктури та торгівлі а також сегмент фермерства. Розглянувши основні економічні показники за 2015-2021 роки можна побачити, що ріст виручки збільшився разом із чистим доходом, що свідчить про ефективну діяльність компанії навіть під час короно-кризи. Було проведено вертикальний та горизонтальний аналіз балансу, а також здійснено розрахунок коефіцієнтів, що відображають фінансовий стан компанії. Аналіз ліквідності засвідчив, що «Kernel Holding S.A.» має можливість погашати поточні зобов'язання за рахунок ліквідних коштів, однак існує нераціональна структура оборотних активів, що свідчить про занепокоєність компанією майбутнього невизначеного стану галузі. Оцінка майнового стану підприємства показала збільшення показників, забезпечуючи стійкий ріст виробничої діяльності. Усі показники рентабельності мають позитивне значення, незважаючи на невеликі зниження у період 2018-2020 років. Показники ділової активності свідчать про гарний стан фінансового менеджменту, ефективність використання запасів. Однак, існує неефективне використання кредитних ресурсів та збільшення періоду погашення дебіторської заборгованості, що є негативним фактором. Коефіцієнт фінансової стійкості «Kernel» знаходиться в межах нормативу, що вказує про низький рівень банкрутства.

5. Оцінено інноваційну складову та її вплив на конкурентоспроможність та фінансову стійкість «Kernel Holding S.A.». Наразі успішно використовуються системи метеорологічного моніторингу з власною мережею метеостанцій та GPS-навігацією, впроваджене точне землеробство, стежать за станом посівів за допомогою супутників та БПЛА, використовують технологію локального діапазону внесення добрив та дистанційно контролюють виконання всіх операцій, через технології отримують інформацію про стан полів та посівів, в режимі реального часу контролюють роздачу насіння, добрив та засобів захисту рослин та мають власний науково-дослідницький центр. До того ж, створення єдиної інноваційної екосистеми - Digital Agribusiness, проекту TransitHub, проекту Open AgriBusiness. Впровадження інновацій покращують фінансову стійкість та конкурентоспроможність. Так, продуктивність праці в сегменті Farming зростає вдвічі за 7 років, зниження витрат на рівні 10-15% та компанію було включено у рейтинг «Топ 25 інноваційних компаній України завдяки інноваціям та діджиталізації».

6. Надано характеристику стану фінансового забезпечення інноваційної діяльності «Kernel Holding S.A.», та визначено що основними джерелами забезпечення інноваційної діяльності компанії є власні кошти, в тому числі акціонерний капітал, кредити від міжнародних організацій та власний чистий прибуток. «Kernel» має високу дивідендну прибутковість, порівняно з іншими гравцями сектору аграрної промисловості, що дає змогу і надалі залучати кошти шляхом розміщення акцій. Міжнародні рейтингові агентства Fitch Ratings та S&P Global Ratings визнали покращення рейтингу у 2021 році завдяки збалансованій концентрації поставок товарів в одному регіоні

та логістичну інфраструктуру, що призводить до більш високої прибутковості, ніж у міжнародних аналогів, і низького левериджу.

7. Визначено пріоритетні напрямки вдосконалення фінансового забезпечення інновацій через розрахунок WACC компанії було виявлено, що використання власних коштів підприємства дорожче у два рази ніж за допомогою боргових зобов'язань. Основними напрямками вдосконалення інноваційної діяльності компанії стали: пошук дешевих кредитів, що забезпечуються банківською програмою кредитування інновацій, розширення спектру непрямих заходів фінансової підтримки, використання фінансових ресурсів венчурних фондів та фондів регіонального розвитку.

8. Обґрунтовано план заходів щодо подолання проблем управління інноваційним розвитком «Kernel Holding S.A.» на основі моделювання майбутніх ризиків, включаючи: низьку врожайність, низькі світові ціни на зернові та олійні товари, дефіцит від продажу відновлюваної енергії, інвестиційні проекти, як самостійний ризик, загальні ризики ІТ та інформаційної безпеки. Основними заходами є диверсифікація земельного банку, впровадження інновації «власний вагон», збереження прямих продажів відновлювальної енергії третім особам, запуск програми управління ланцюгами поставок та сильна власна експертиза у виконанні нових інноваційних проектів. Завдяки кореляційно-регресійній моделі визначено, що непрямыми факторами інноваційної діяльності, що впливають на ринкову капіталізацію компанії є вартість дослідного обладнання, вартість виробничого обладнання, а також кількості зайнятого персоналу у НДДКР.

9. Було запропоновано рекомендації щодо підтримки інноваційної діяльності підприємства «Kernel Holding S.A.» на основі проведеного SWOT-аналізу. Для підтримання лідерських позицій інноваційної діяльності компанії необхідно автоматизувати виробництво за допомогою штучного інтелекту для зменшення витрат та пришвидшення циклу створення товару, інвестиції в навчання співробітників та використання аналітики для швидкого виходу інноваційного продукту на ринок. Впровадження всіх вищезазначених рекомендацій дозволить компанії покращити інноваційну діяльність та використовувати всі переваги ринку.

